

PROTOKOLL

fra møte i Fylkesstyret Akershus

Møtedato 01.04.2020

Vår dato: 01.04.2020

Møtetid 13:00-14:30

Utvalgssekretær Akershus Bondelag

Møtested SKYPE/Telefon

Sak 19/00891

Som medlemmer møtte: Sigurd Enger (leder), Eli Berven (nestleder), Ann-Kristin Knudsen, Svein Bjerke, Helge Olaf Aas, Marit Helene Lund (ABK).og Terje Romsaas (1. vara).

Forfall: Representant for ABU.

Fra administrasjonen: Vidar Kapelrud (sekr.) og Simen Solbakken.

Faste saker

4/20 20/00057-4 Faste saker april 2020 Akershus Bondelag

1/2020 **Godkjenning av innkalling og sakliste**

Vedtak: Godkjennes.

2/2020 **Godkjenning av protokoller**

Protokoll fra styremøte 10. mars 2020 (Askim)

Protokoll fra styremøte 13. mars 2020 (SKYPE)

Vedtak: Protokoller fra styremøter 10. og 13. mars 2020 godkjennes.

4/2020 **Regnskap/Økonomi**

Tas opp på senere møte.

5/2020 **Medlemsoversikt**

Tas opp på senere møte.

6/2020 **Representasjon/Invitasjoner**

10.3. Styremøte AB (Askim)

~~10.3. Avlyst: Stormøte korn, Akershus og Østfold. (Sted: Askim)~~

13.3. Fylkeslagene frist for innspill til jordbruksforhandlingene 2020

13.3 Styremøte AB (SKYPE – utsettelse av årsmøte i AB)

~~14.3. Årsmøte i Akershus Bygdekvinnelag (Garder)~~

~~24.3. Avlyst: Fylkesledersamling, NB~~

~~31.3. Avlyst: Fellesmøte fylkeskontorene i Viken~~

April 2020

1.4 STYREMØTE AB (SKYPE)

2.4 Styremøte i Smebøls legat (SKYPE)

2.4 Møte om arbeidskraft, grønt Alershus/Østfold (SKYPE)

3.4 Representantskapsmøte, NB (SKYPE)

??27.4 **Møte med Næringskomiteen Viken Fylkeskommune**

28.4 Viken: Org.sjefsmøte

Mai 2020

Juni 2020

03.6 Årsmøte AB (SKYPE/Meetingpoint X) + ev. avslutning

04. 6. Styremøte AB: Konstituering av nytt styre (SKYPE el. Meetingpoint X)

????   Årsmøteutsendingsmøte kl.16 – 18
                              Lokallagsstyresamling kl.19 - 21.30
??? 10. - 11.6.   Årsmøte, NB   (samle benken om kvelden 10.6 ca kl 20.00)
Vedtak: Tas til etterretning.

7/2020

Nytt fra ABK

- ABKs årsmøte 14.03. og Inspirasjonsseminaret 15.03. ble avlyst 11.03 etter uttalelse fra lege i Ullensaker og råd fra Folkehelseinstituttet samt telefonrunde til alle lokallagene.
- Styret sendte ut informasjon til alle medlemmene i fylket og sonelederne tok kontakt med lagene i sine soner.
- Garder kurs- og konferansesenter der arrangementet skulle holdes krevde 80% av avtalt pris. I den anledning er det tatt kontakt med Frivillighet Norge om økonomisk kompensasjon.
- Norges bygdekvinnelags landsmøte i Bergen 5. – 6. juni er foreløpig utsatt/avlyst. Dersom koronabegrensningene ikke tillater fysisk landsmøte i juni vil møtet bli avholdt elektronisk.
- ABK må holde fylkesårsmøte før NBK sitt landsmøte og i dialog med NBK arbeides det med maler for gjennomføring.
- Viktig at styret i ABK holder god kommunikasjon med delegater og lokallagsledere. Ny informasjon og påskehilsen sendes ut i morgen 02.04.
- Nytt styremøte holdes etter påske, men dato er ennå ikke fastsatt.

Vedtak: Tas til orientering.

8/2020

Nytt fra ABU

Saker til behandling

26/20 20/00329-1 Status korona mars/april 2020, Akershus

Vedtak

Gjennomgangen tas til etterretning.

Saksutredning

Situasjonen

Smittesituasjonen blant våre bønder

- Ringerunden uke 13 viste at det er syke bønder i Akershus, men omfanget er så langt heldigvis beskjedent. Og heller ingen akutt situasjon på avlørsersiden (Landbrukstjeneter).

Arbeidskraftsituasjonen

Justerte behovstall

- Det verserte tall for behov på sesongarbeidskraft på 30.000 -40.000 (ja, sogar 100.000 ble nevnt av Fredrik Solvang da han intervjuet Bjørn Gimming...)
- Etter gjennomgang i grøntnæringen har de kommet med nedjusterte tall: 15.000 på landsbasis + 3.000 i veksthus /blomster. I tillegg kan det bli behov i husdyrsektoren. Også skognæringen har sesonarbeidskraft til skogplanting.

Utenlandske arbeidere

- Det blir ikke behandlet nye søknader om visum. Dvs. at de fra visumpliktige land som ikke har et allerede innvilget visum kommer ikke inn i Norge (eks. sesongarbeidere fra Vietnam)
- Søkere fra EØS-land med undertegnet arbeidskontrakt og med bekreftelse fra bonden på (godkjente) karantenetiltak, skal slippe inn og kan sone karantene på gården. Hvorvidt de kan jobbe i karantenetiden beror på arbeidets art og skjerming fra kontakt med andre – og vil best kunne avgjøres i kontakt med kommunelegen.
- 30. mars: Justis- og beredskapsdepartementet har i dag fastsatt endringer i bortvisningsforskriften som innebærer at EØS-borgere som skal jobbe i en næring der det er kritisk behov for arbeidskraft, skal få komme inn i Norge. Denne endringen er svært viktig for landbruk, gartneri, skogbruk og matindustri.

Norske permitterte/jobbsøkere

- 1. april: Myndighetene introduserer ordning der dagpengemottakere som arbeider i landbruket bare trenger å føre halvparten av timene på meldekortet («halvt frikort»)
- Bondelaget oppfordrer alle som er interessert i en landbruksjobb om å registrere seg på NAV sin nettportal **arbeidsplassen.no**. Her kan både arbeidsgivere og arbeidssøkere registrerer seg, slik at NAV kan gjøre gode matcher.

- Viktig å informere om at bønder som har behov for sesongarbeidskraft OGSÅ må registrere seg og sine behov på NAV sin nettportal **arbeidsplassen.no**.
- Alle med kompetanse innen husdyrhold anbefales å legge inn sin informasjon på landbrukstjenester.no.

RK/RT-midler i Viken (ca 7 mill kr): Tiltakspakke Viken - korona

- Tiltakspakke i regi av Viken FK (23. mars) inneholdt ingen ferske midler på landbruksiden. De 7 mill. kr. som er nevnt i pakke for landbruket, er RK og RT-midlene. Dette er midler fra jordbruksforhandlingene, og skal etter forskriften fordeles etter samråd med partnerskapet i landbruket.
- *«I de to landbruksrettede ordningene er det satt vilkår om at Partnerskapet skal ha en medvirkende rolle mht hvordan midlene benyttes. Vi meddeler her Partnerskapet om at søknader som vil kunne bedre situasjonen for landbruksnæringa i den oppståtte situasjonen vil bli sterkt vektlagt i søknadsomgangen 2020. Disse prioriteringene gjøres av Fylkeskommunen og Fylkesmannen i samarbeid med Innovasjon Norge. RNP og føringene i forskriften er fortsatt gjeldende, her handler det om å prioritere mellom tiltak i en kritisk situasjon.*

Vi har jobbet under stort tidspress, og har måttet anta at Partnerskapet ser positivt på å komme næringen i møte på denne måten. Dersom medlemmer av Partnerskapet ser behov for å ta et eget møte om at det foretas en slik vektlegging, ber vi om melding om det.»

- Fylkesledermøte 31. mars konkluderte med behov for møte om tiltaket. Anmodning om møte sendt samme dag til Viken fylkeskommune.

Tiltak i Akershus Bondelag

- Årsmøtet utsatt til 3. juni
- Etter 10. mars kun avholdt SKYPE-møter
- Administrasjonen er pålagt hjemmekontor fra 17. mars
- Ringerunde til alle lokallagsledere uke 13 (20.-27. mars)
- Ekstra styremøte 13. mars og 1. april om situasjonen
- Grøntmøte med Østfold om arbeidskraftsituasjonen 2. april
- Møte med lokallagsledere 3. april om situasjonen
- Nettsaker og Facebook
  - Koblet nettsiden på Norges Bondelags sider om korona-situasjonen (den blir løpende oppdatert)
  - Egne saker på Facebook
- Lokallagsnytt før påske
- Kontakt med NAV Lillestrøm
  - Vi har formidlet våre behov for kontakter
  - Vi har formidlet justerte tall for arbeidskraftsbehovet

- Vi har en kontaktperson som bl.a tok initiativet til artikkel i Romerikes Blad 27. mars (se kopi nedenfor)
- Liste med kontaktpersoner til alle NAV-kontor i Akershus-kommunene.
- Kontakt med Landbrukstjenester Akershus (på Grønt fagsenter Hvam)

KORONAVIRUSET

- Tror ikke det er mange norske som vil plukke jordbær

KLØFTA: Per Isingrud er spent på hva som skjer med årets jordbæravling dersom de mange hundre utenlandske sesongarbeiderne han trenger ikke kan komme.

ELISABETH JOHNSEN
elizabeth.johnsen@rb.no
911 86 515

Vanligvis er jordbærproduzenten fra Kløfta glad når det blir tidlig liv i jordbærplantene. I år håper han det går så lang tid som mulig før de for alvor våkner til liv og setter kart. Årsaken er den store usikkerheten rundt bruk av utenlandsk arbeidskraft i det pågående koronautbruddet.

Per Isingrud trenger nemlig mange hender som står klare til å plukke når jordbærene blir moden i de mange hundre målene med jordbæraker han driver i Eidsvoll og Sarpsborg-området.

Planen er at de første sesongarbeiderne kommer om 14 dager, men fra juni til august trenger jeg flere hundre, da kan det bli utfordringer, sier Isingrud.

For øyeblikket håper han det går greit å få inn de første utenlandske arbeiderne han har avtale med.

Sånn som jeg har skjent det, tror jeg det går bra med noen få innenfor EØS, så lenge de har et arbeidstillbud, en bostedsadresse og en plan for karantenen, sier han.

Jordbærproduzenten har mange arbeidere som kommer tilbake år etter år.

Skulle de bli forhindret fra å komme, blir det veldig mange folk som trenger opplæring, sier Isingrud.

Det kan hende, men jeg tror ikke det er mange norske som vil plukke jordbær, så i utgangspunktet vil jeg helst ha de utenlandske arbeiderne hit, jeg føler at de er mine ansatte, sier Isingrud.

Han beskriver situasjonen som uoversiktlig.

Det er noe nytt hver dag, men det nytter ikke å stresses opp. Det kan bli vanskelig med karantene-reglene når jeg skal ha inn så mange, men den

Kløfta-bonden Per Isingrud trenger flere hundre sesongarbeidere, men vet ennå ikke hvor mange av de utenlandske arbeiderne han har avtale med som får komme.

FOTO: MARTIN LUNDSVOLL

Bekymra bønder

Sigurd Enger, leder for Akershus Bondelag, sier at de jobber intenst med å finne løsninger for at bondene skal få tilgang til arbeidskraften de trenger når våronna starter. På landsbasis kan det ifølge Bondelagets beregninger potensielt mangle rundt 15.000 sesongarbeidere, i Viken om lag 2.500.

Det er en utfordring, og bær- og grønnsaksproduzentene er bekymra. Nå må grønnsaksbondene prøve å få alt i bakken, det verste som skjer nå er at vi produserer mindre mat. Når en ser hva som skjer i landene vi importerer grønnsaker fra, kan det bli mangel på noe, sier Enger.

Nå jobbes det med flere løsninger.

Vi ser på muligheten for å få brukt norske arbeidssøkere som nå går ledige og kan tenke seg å ta en jobb i landbruket.

Det jobbes også med å se på mulighetene for å få inn arbeidskraft fra utlandet. Vet at mange som leies inn fra utlandet har en kompetanse som ikke er så lett å erstatte med en gang, sier Enger.

Våronna nærmer seg med stormskritt, og Enger sier at det blir utfordringer for flere enn bær- og grønnsaksproduzenters dersom det bryter ut sykdom.

Det er en periode alle jobber mye, og skulle for eksempel en sauebonde bli syk under lamminga, er det ikke lett for andre å hoppe rett inn i en sånn jobb, sier han.

Samarbeider med Nav

Både Bondelaget og Nav oppfordrer alle som kan være interessert i en landbruksjobb å registrere seg på nettportalen arbeidsplassen.no. Alle med kompetanse innen husdyrhold anbefales å legge inn sin informasjon på landbrukstjenester.no.

Hvis både arbeidsgivere og permitterte arbeidssøkere registrerer seg der, kan de gjøre matcher uavhengig av oss. Det er viktig at den som registrerer seg som ledig er nøye med å registrere cv, kompetanse og jobbhensker så de blir søkbare og

synliggjør kompetansen de har. Da kan vi bistå med å gjøre gode matcher. Vi vet ikke hvor langvarig eller alvorlig denne krisa blir, eller hvordan landskapet i norsk arbeidsliv ser ut etterpå, sier Daniel Berg-Hansen, leder ved Nav Lillestrøm.

SAMARBEID: Sigurd Enger, leder i Akershus Bondelag, forteller at de samarbeider tett med Nav for å skaffe flere som kan bidra dekke det store behovet for arbeidskraft til våronna.

FOTO: ANDREAS LEKANG

FAKTA

Reglene for utenlandsk arbeidskraft:

- Arbeidstakere fra EØS-land kan fremdeles reise inn i Norge for å arbeide så lenge de gjør i 14 dagers karantene etter ankomst.
- Karantenedata kan tilbringes i det husværet arbeidstakerne skal være i under oppholdet.
- Karantenebestemmelsene gjelder nå også arbeidstakere fra Sverige og Finland (unntatt grensgjengere som kun passerer grensen til og fra bolig og arbeid, som kan passere grensen fritt).
- Arbeidere fra land utenfor EØS har etter forskrift 2020-03-15-293 innreiseforbud og kan ikke komme. Forskriften omfatter bare utlendinger uten oppholdstillatelse, så det vil si at arbeidstakere fra utenfor EØS har rett til å komme til landet dersom de allerede har fått innvilget oppholdstillatelse.
- Det er uklart om utenlandske arbeidere kan jobbe i karantenedata. Mye vil bero på lokale forhold. Muligheten for å kunne innrette seg i forhold til smitterisiko både arbeidstakerne mellom og mellom arbeidstakerne og andre. Dette bør avklares med den enkelte kommune. Uansett må en i en slik situasjon følge FHI sine anbefalinger for adferd og hygiene på arbeidsplasser til punkt og prikke.
- Alle produsenter som venter arbeidskraft må klargjøre for karantene. Da det også kan være en viss risiko for at noen av arbeidstakerne må i isolasjon på grunn av symptomer på sykdom, må det også klargjøres for dette. Kontakten mellom de som til vanlig bor på gården og arbeidstakere i karantene bør begrenses mest mulig.

KILDE: NORGES BONDELAG

27/20 19/00774-4 Endrede forutsetninger for jordbruksforhandlingene 2020

Vedtak

Styret tar til etterretning de endrede forutsetninger for jordbruksoppgjøret 2020, og de organisasjonsmessige endrede prosedyrer som følger av dette. Styret støtter forslaget til vedtak i representantskapet, men oppfordrer forhandlingsutvalget til å være tydelig på at ekstraordinære situasjoner må løses med ekstraordinære tiltak – ikke over jordbrukets ordinære drift. Endringsforslag utformes i tråd med dette.

Saksutredning

Innledning

Koronakrisa gir helt endrede forutsetninger for jordbruksoppgjøret 2020 og for den organisasjonsmessig behandling av oppgjøret.

Endrede forutsetninger

Koronakrisa og myndighetenes håndtering av den medfører sterke endringer for økonomisk virksomhet, arbeidsmarkedet og for organisasjonsarbeidet. Norge er i en alvorlig situasjon:

- Myndighetene har innført mange tiltak for å redusere smittespredningen: Forbud mot møter, visse virksomheter må stenge, restriksjoner på reising, strenge karantenebestemmelser etc.
- Rekordhøy arbeidsledighet
- Lønnsoppgjørene er utsatt
- Svak krone og lav oljepris
- Viktig å sikre at matproduksjonen opprettholdes og sikres nå, men usikkerhet rundt sesongarbeidere.
- Mange land har stengt grensene, dette utfordrer vareforsyningen. Norge har lav sjølforsyning

Umiddelbare effekter i bondelaget

Tiltakene har gjort at flere **fylkesbondelag har utsatt sine årsmøter** (som vi i Akershus), mens andre har gjennomført møter via SKYPE. Og alle møter i organisasjonen gjennomføres nå i praksis som **SKYPE-møter**.

Videre vet vi følgende:

- Det blir **ikke vår-kampanje** og **ikke mulig å aksjonere** i dagens situasjon
- Representantskapsmøte utsatt til 3. april – og gjennomføres som skypemøte.
- (Årsmøtet i Norges Bondelag er det ennå ikke tatt stilling til)

Representantskapsmøte 3. april vil dreie seg om to saker:

- Jordbruksforhandlingene
- Landbrukets klimaplan (se egen sak)

Jordbruksforhandlingene 2020

Ikke mulig å gjennomføre tradisjonelle jordbruksforhandlinger, men det kan være hensiktsmessig å gjennomføre **forenklede forhandlinger** i vår, blant annet fordi:

- Målprisene gjelder til 1. juli. Det må uansett fastsettes priser etter 1. juli. Fordel å ha innflytelse på disse.
- Disponere ledige midler

Representantskapsmøte 3. april ikke et ordinært møte med brei resolusjon om felles prioriteringer. Forhandlingsutvalget trenger en **organisasjonsmessig plattform og et oppdrag** fra organisasjonen for å kunne **gjennomføre forenklede forhandlinger**.

- Styret sender ut forslag til vedtak etter styremøtet tirsdag 31.3. Akershus Bondelag drøfter dette på sitt styremøte 1. april 2020.
- Representantskapets medlemmer bes komme med skriftlig tilbakemelding på forslaget innen torsdag kveld 2.4.
- NB: Tilbakemelding på plattform, ikke prioriteringer eller politikk.
- Styret legger fram endelig forslag til vedtak i representantskapet fredag morgen.
- Representantskapet drøfter dette og gir et «vidt» oppdrag til forhandlingsutvalget

Proessen videre

Jordbrukets forhandlingsutvalg er etablert, dvs tre fra Bondelaget og tre fra NBS. Lars Petter Bartnes er leder av forhandlingsutvalget. Må bli enige med NBS om videre opplegg.

På statens side må det avklares et opplegg for forenklede forhandlinger, med nødvendige fullmakter og med forhandlingsledelse.

Det blir ikke ordinære krav og tilbud, men det må arbeides mot et felles grunnlag for en forenklet avtale. Dersom det blir en avtale, må styret godkjenne den (som vanlig).

28/20 19/00624-14 Årsmøte i Akershus Bondelag 3. juni 2020

Vedtak

Årsmøtet 2020 for Akershus Bondelag avholdes 3. juni 2020.

Møtet avholdes som fysisk møte hvis korona-situasjonen tillater det eller som telefon-/SKYPE-møte hvis fysisk møte ikke er mulig.

Saksutredning

På styremøte 13. mars 2020 (SKYPE) vedtok styret å utsette årsmøtet – i første omgang til 3. juni 2020:

«Årsmøtet 2020 for Akershus Bondelag utsettes inntil videre til 3. juni 2020. Ytterligere utsettelse eller digital gjennomføring av årsmøtet vurderes inn mot nevnte dato.»

Vedtaket åpner for ytterligere utsettelse etter 3. juni.

Status for fylkesårsmøtene

Mange fylkeslag (bl.a. Vestfold, Østfold, Troms, Finnmark) har nå gjennomført sine årsmøter som telefon-/SKYPEmøter og med avstemming via QuestBack. Tilbakemeldingene er at gjennomføringen har vært vellykket alle steder og at de mindre tekniske problemene som har oppstått har latt seg løse.

Stikkord for vellykket gjennomføring er at man må øve – og man må gi tilstrekkelig tid til stemmegiving.

Ingen av de gjennomførte fylkesårsmøter har imidlertid hatt valg som f.eks. innebærer ny fylkesleder eller andre, større utskiftninger i styret – slik vi står overfor i Akershus i år.

Vurdering

Med bakgrunn i tilbakemeldingene fra de fylkeslagene som har avholdt årsmøter, mener administrasjonen at det er forsvarlig å gjennomføre årsmøtet 3. juni 2020 – uansett om det skjer som fysisk møte (hvis korona-situasjonen tillater det) eller som telefon-/SKYPE-møte hvis fysisk møte ikke er mulig.

(Vedrørende mulig avvikling som vanlig, fysisk møte: Møtebestillingen på «X Meeting Point Norway» på Hellerudsletta er flyttet til 3. juni. Hvis det skulle vise seg umulig å avholde fysisk møte der denne dato, må vi improvisere og finne en annen løsning.)

29/20 18/00534-1 Innspill fra Akershus Landbrukets Klimaplan

Vedtak

Redegjørelsen i møtet tas til etterretning.

Saksutredning

Formalia

Landbrukets klimaplan skal behandles av representantskapet i Norges Bondelag 3. april 2020 (SKYPE). Fylkeslaget har 20. mars 2020 mottatt siste versjon av planen for en forenklet høring med **frist for innspill fra fylkeslagene 30. mars 2020**.

For å sikre at klimaplanen er best mulig samkjørt med klimaplanene ute i fylkeslagene og gjennomgår en god kvalitetssikring gis fylkeslagene mulighet til å gi en tilbakemelding på utkastet til Landbrukets klimaplan før den behandles i styret til Norges Bondelag.

Spørsmålene Norges Bondelag særlig vil ha innspill på er:

«Det Bondelaget særlig ber om tilbakemelding på er:

- *Hvordan vil den planlagte klimaaktiviteten i fylkeslaget bidra til å innfri målene i Landbrukets klimaplan?*
  - o *Herunder kan det også gjøres en vurdering av hvilke begrensninger setter koronasituasjonen for planlagte aktiviteter og hva kan gjøres for å redusere den negative effekten av koronabegrensningene.*
- *Klimaplanen vil legge føringer for Bondelagets krav til statsbudsjett og jordbruksoppgjør framover. Treffer planens beskrivelse av nødvendige rammevilkår godt nok?*
- *Er det andre barrierer som burde vært synliggjort under de ulike satsingsområdene?»*

Høringsdokumentene er utsendt til styret i Akershus med ønske om innspill, men styremøtet i Akershus Bondelag kan først avholdes 1. april 2020. Basert på innspill fra styret utarbeider administrasjonen et utkast til uttale/innspill som kan kjøpt distribueres til styret for kommentarer.

Bakgrunn

Den 21. juni 2019 inngikk Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag en avtale med regjeringa om å bidra til en samlet klimagassreduksjon på 5 mill. tonn CO₂-ekv i perioden 2021-2030.

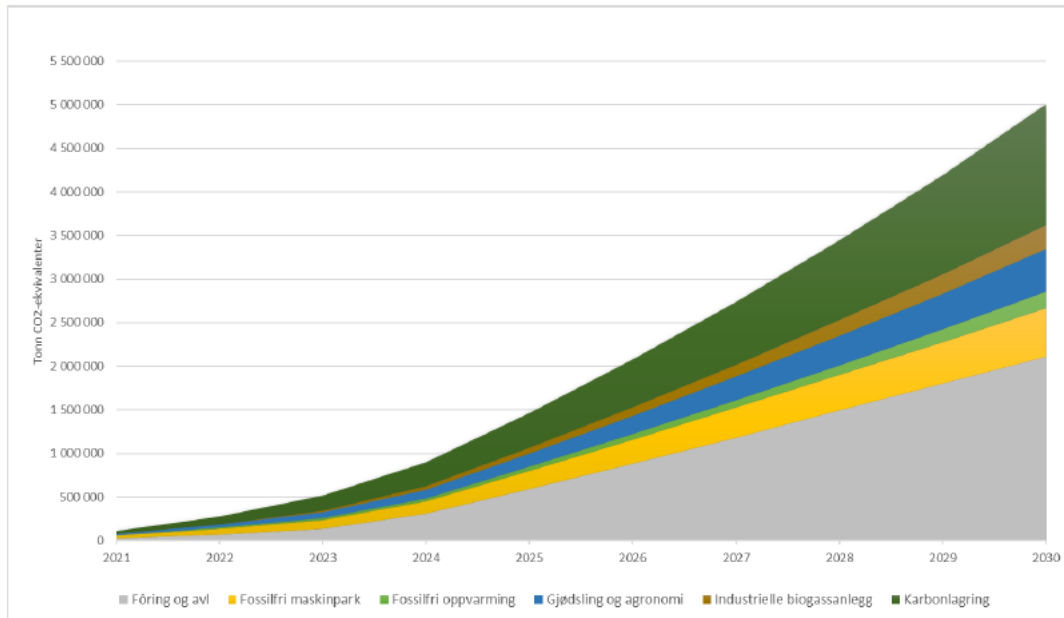
Landbrukets klimaplan er en felles plan fra ei samlet næring hvor det pekes på noen tydelige mål og tiltak for videre klimaarbeid mot 2030. Planen legger grunnlaget for næringas videre arbeid med å innfri klimaavtalen med regjeringa.

Landbrukets klimaplan vil synliggjøre hvordan næringa i fellesskap jobber for å innfri vår forpliktelse gjennom Klimaavtalen med regjeringa. Landbrukets klimaplan bærer også en stor del av bevisbyrden for at det ikke er nødvendig å legge ned deler av norsk husdyrhold for å redusere norske klimagassutslipp. Måloppnåelse og behov for endringer i planen vil være fast sak på representantskapsmøtene i mars fram mot 2030.

Landbrukets klimaplan identifiserer åtte satsingsområder for utslippskutt i landbruket som samlet skal bidra til å innfri klimaavtalen mot 2030:

1. Utrulling av klimakalkulator og rådgiving
2. Mer klimasmart og bærekraftig fôring, avl og friskere dyr

3. Fossilfri maskinpark
4. Fossilfri oppvarming
5. Bedre bruk av gjødsel og god agronomi
6. Mer husdyrgjødsel inn i industrielle biogassanlegg
7. Jorda som karbonlager
8. Ny klimateknologi revolusjonerer landbruket

Figur 1: Samlet klimagassreduksjon fra 2021-2030 i Landbrukets klimaplan

Fremdrift

- Klimamøtet 4. mars med «alle organisasjonene» ga sin tilslutning til planen
- Fylkeslagene har mulighet til innspill (frist 30. mars – denne høring)
- Styret behandler planen 31. mars og innstiller til representantskapet

Forankre planen gjennom vedtak i representantskapet 3. april (Styret, fylkeslagene, samvirkeorganisasjonene)

VEDLEGG: Akershus Bondelags innspill av 30.3.2020 til Landbrukets Klimaplan:

AKERSHUS BONDELAG

Næringspolitisk
Postboks 9354 Grønland
0135 OSLO

Att.: Elisabeth Sæther

Vår saksbehandler
Vidar Kapelrud

Vår dato
30.03.2020
Deres dato

Vår referanse
20/00086-41
Deres referanse

Innspill fra Akershus Bondelag - Landbrukets Klimaplan 2021 - 2030

Fylkestyret har hatt saken på e-postrunde til uttalelse. Styremotet vårt er først 1. april.

Vi har følgende innspill:

Howdan vil den planlagte klimaaktiviteten i fylkeslaget bidra til å innfri målene i Landbrukets klimaplan?

Herunder kan det også gjøres en vurdering av hvilke begrensninger setter koronasituasjonen for planlagte aktiviteter og hva kan gjøres for å redusere den negative effekten av koronabegrensningene.

Akershus Bondelags egen klimaplan kan enkelt justeres og tilpasses det framlagte forslaget til Landbrukets klimaplan.

Våre planlagte aktiviteter vil bli en konsekvens av mål og tiltak i Landbrukets klimaplan, og må derfor antas å bidra i riktig retning.

Vi har nå ikke oversikt over effekten av koronasituasjonen. Men nå er det jo stopp på alle fysiske møter, så forsinket framdrift er sannsynlig.

Klimaplanen vil legge føringer for Bondelagets krav til statsbudsjett og jordbruksoppgjør framover. Treffer planens beskrivelse av nødvendige rammevilkår godt nok?

Innen flere tema er det faglig diskusjon om metoder og beregningsmodeller. Dermed må også beskrivelsen av nødvendige rammevilkår bli noe vage i planen - og vi må også forvente at i fremtidige revisjoner av klimaplanen vil det være behov for å justere beskrivelsene av de «nødvendige rammevilkår».

Er det andre barrierer som burde vært synliggjort under de ulike satsingsområdene?

De beskrevne barrierer synes å dekke de ulike tema bra. Det vil imidlertid ganske sikkert «oppdages» andre barrierer som må hensyntas i senere revisjoner av planen.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: Hvamsvegen 696 2165 Hvam Akershus Bondelag Bondelagets Servicekontor AS	Besøksadresse: 0135 OSLO Org.nr.: 930678670 Org.nr.: 985063001 MVA	Telefon: +47 63 90 44 40 Bankkonto: 8101.05.12891 Bankkonto: 8101.05.91392	E-postadresse: akershus@bondelaget.no Internett: http://www.bondelaget.no/akershus
--	---	--	---

Vår dato   Vår referanse
30.03.2020   20/00086-41

Andre merknader fra Akershus Bondelag:

Forst en mer generell betraktning:

Teknologi er nøkkelen til mange av tiltakene (presisjons-gjødsling, osv.). Mye ny teknologi er tilgjengelig og prisene er på vei ned. Men vil de små og mellomstore bruk finne det lønnsomt å investere? Spesielt når man tar hensyn til at gårdsinntekten kun står for en liten andel av familiens samlede inntekt. Hvor mange vil subsidiere drifta? Vil tiltakene være gjennomførbare hos alle?

Dette kan fort føre til at mange av de små og mellomstore gir seg.

#1 Klimakalkulator

Selv om det operative arbeid med kalkulatoren har dradd ut i tid, må vi bidra til markedsføring og kurs når tiden er moden. Hvis bruk av kalkulatoren fører til at alle bønder får en innføring i hva som betyr noe på egen gård, kan det føre til at vi blir mer bevisste og f.eks. unngår dobbeltgjødsling og ekstra kjøring sjøl om man ikke har dyrt GPS-utstyr osv.

#3 Fossilfri maskinpark

Utskifting av maskinpark vil ta alt for lang tid, og alternativ teknologi er foreløpig umoden. For produsenter som skal gjøre hele jobben i løpet av noen uker om våren (f.eks. kornbonden) er biodiesel foreløpig eneste alternativ. Mindre og selvgående maskiner («roboter») kan bli aktuelt særlig i radkulturer.

Det er fortsatt en del å hente ved å kjøre riktig for å redusere dieselbruk, og vi må støtte opp om slike rådgivningstilbud.

#5 Bedre bruk av gjødsel og god agronomi

Vi må få opp tempoet i grøfing/drenering ved å utnytte kapasiteten bedre. Det må derfor stimuleres til at drenering også skjer i vekstsesongen, f.eks. ved at man får beholde AK-tilskudd pluss litt til. (Jfr. vårt innspill til jordbruksforhandlingene) Og vi har noe å gå på ved bedre utnyttelse av gjødsel. Vi kan bli flinkere til å tilpasse gjødsel etter behovet.

#7 Jorda som karbonlager

Dette tiltaket innebærer noe helt nytt for kornprodusentene, og må gis større oppmerksomhet for å sikre oppslutning. Regelverket for RMP må endres for å stimulere til økt bruk av fangvekster og sikre bedre etablering om høsten.

En annen viktig sak med karbonlager og binding, er å holde jorda i drift kontra å la den vokse til med skog og kratt. Dette burde være et argument for å produsere mat i hele landet og å utnytte alt areal.

Ny teknologi og særlig N2 Applied er positivt og mye vil skje på 10 år.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Vidar Kapelrud